

Cơ Hội Chỉ Đến Một Lần

Lâm Vĩnh-Thế, M.L.S.

Librarian Emeritus
University of Saskatchewan
CANADA

Ông Bà chúng ta ngày trước thường dạy con cháu những câu như sau: **“phải biết nắm lấy cơ hội,”** hoặc **“đừng bỏ qua cơ hội,”** hay **“cơ hội chỉ đến một lần,”** vv và vv. Bài viết này ghi lại trải nghiệm của bản thân tôi về lời khuyên quý giá đó. Tôi đã **“bỏ qua một cơ hội vô cùng quý báu”** để trở thành vị Tiến Sĩ đầu tiên về ngành Thư Viện Học của Việt Nam Cộng Hòa vào tháng 5-1973.

Du Học Hoa Kỳ (1971-1973)

Nhận được học bổng từ đơn vị Library Development Authority của Cơ Quan USAID (United States Agency for International Development), tôi đã rời Việt Nam đi du học tại Hoa Kỳ trong hai năm (1971-1973). Chiếc phi cơ phản lực loại Boeing-707 của hãng hàng không Mỹ Pan Am rời phi trường Tân Sơn Nhứt vào lúc 11 giờ sáng ngày Thứ Hai 9-8-1971, và sau 1 trạm dừng (Stop-over) ngắn chỉ độ một giờ đồng hồ để rước thêm khách tại Tokyo, đã bay một chuyến bay thật dài, vượt ngang qua một phần khá lớn của Thái Bình Dương, và đáp xuống phi trường quốc tế Honolulu của tiểu bang Hawaii cũng cùng trong ngày Thứ hai 9-8-1971 đó (lý do: giờ Hoa Kỳ đi sau giờ Việt Nam 12 tiếng đồng hồ). Xe buýt của Cơ Quan USAID đã chờ sẵn tại phi trường và đưa tôi (cùng các ứng viên của USAID từ một số quốc gia khác của Châu Á, như Đại Hàn, Thái Lan, Nam Dương, vv) về Trung Tâm Đông-Tây (East-West Center) của Đại Học Hawaii trong thung lũng Manoa.^[1]

Ứng viên USAID - East-West Center, Đại Học Hawaii, Tháng 8-1971 - Tác giả ngồi ở bìa phải

Sau hơn 2 tuần lễ dự một khóa huấn luyện tiền-đại học (Pre-University Workshop, từ ngày 10 đến ngày 27-8-1971) tại Trung Tâm Đông Tây, tôi bắt đầu vào học Khóa Mùa Thu (Fall Semester), khởi sự vào sau ngày Lễ Lao Động, Labor Day, Thứ Hai, 6-9-1971, tại Trường Thư Viện Học, Viện Đại Học Syracuse (School of Library Science, Syracuse University) tại Thành phố Syracuse, tiểu bang New York. Tôi đã theo học hai năm (từ tháng 9-1971 đến tháng 5-1973) tại đây và tốt nghiệp với Văn Bằng Master of Library Science (M.L.S.). Trong suốt thời gian theo học, tôi luôn luôn tin tưởng sắt đá vào lời dạy của ông bà mình, **“Tận Nhân Lực, Tri Thiên Mạng.”** và, nhờ vậy, tôi đã thành công, hoàn tất được 12 giáo trình Thư Viện Học (mang danh số LSC) với thành tích học tập rất tốt, gồm 3 giáo trình đạt điểm B và 9 giáo trình đạt điểm A như bảng điểm sau đây ghi rõ, nhất là trong năm thứ nhì, tôi đã là **một trong số rất ít những sinh viên ngoại quốc đạt toàn điểm A (straight-A students):**

NAME THE, LAM VINH		DATE ENTERED 9/71		COLLEGE GRADUATE	
DATE OF BIRTH 7/22/41		SSN 054-50-6708		MAJOR LIBRARY SCIENCE	
RESIDENCE 105 RONEY LANE		DATE GRADUATED MAY 12, 1973		DEGREE M.S.	
PREPARED AT SYRACUSE, NEW YORK 13210					

DESCRIPTIVE TITLE	DEPT.	COURSE NUMBER	CREDIT HOURS	GR	GRADE POINTS	INC
054-50-6708 TRM 1 71-72 08-GRAD	SCHOOL	ENG 207	3	A	12	
REV/ENG/SEC/LANG	LSC	451	3	B	9	
INTRO PROB & RES	LSC	506	3	A	12	
MGMT PRIN FOR LIB						
054-50-6708 TRM 2 71-72 08-GRAD	SCHOOL	LSC 452	3	B	9	
INTRO/INFORMA/TECH	LSC	502	3	A	12	
BIBLIO CONT LIB	LSC	503	3	A	12	
ORG INF RESOURCES	LSC	611	3	B	9	
REF SER SCH MED CN						
054-50-6708 TRM 4 71-72 08-GRAD	SCHOOL	LSC 605	3	A	12	
SOC SCI RES INF SY						

THE, LAM, VINH		COL GRAD SCHOOL	
054-50-6708		YEAR 1972	
TERM FALL			

DESCRIPTIVE TITLE	DEPT.	COURSE NUMBER	CREDIT HOURS	GR	GRADE POINTS	INC
HIS OF BOOKS & LIB	LSC	651	03	A	12	
READ RES LIBRARY	LSC	998	03	A	12	
ADV TOP ORG INF RE	LSC	630	03	A	12	

THE, LAM, VINH		COL GRAD SCHOOL	
054-50-6708		YEAR 1973	
TERM 2 SPRING			

DESCRIPTIVE TITLE	DEPT.	COURSE NUMBER	CREDIT HOURS	GR	GRADE POINTS	INC
SPEC PROB CATALOG	LSC	624	03	A	12	
SCIENTIFIC&TECH IN	LSC	608	03	A	12	

REMARKS

Alfred H. Gye
MGR, STUDENT DATA SYSTEMS
AND REGISTRAR

OFFICIAL
ISSUED TO STUDENT

The signature of the Registrar and the impression of the seal signify honorable dismissal.
Without the signature and seal this document is a statement of the student's record to date and is not an official transcript.

Registrar

Bảng điểm (Transcript) chính thức do Phòng Học Vụ (Registrar) của Đại Học Syracuse cung cấp

Duyên Lành Với Giáo Sư Hướng Dẫn

Trong thời gian hai năm theo học tại Đại Học Syracuse, Giáo Sư Pauline Atherton (về sau, sau cuộc hôn nhân với Giáo Sư John H. Cochrane, bà đã đổi tên lại là Pauline A. Cochrane) đã là giáo sư hướng dẫn (academic advisor) của tôi.^[2]

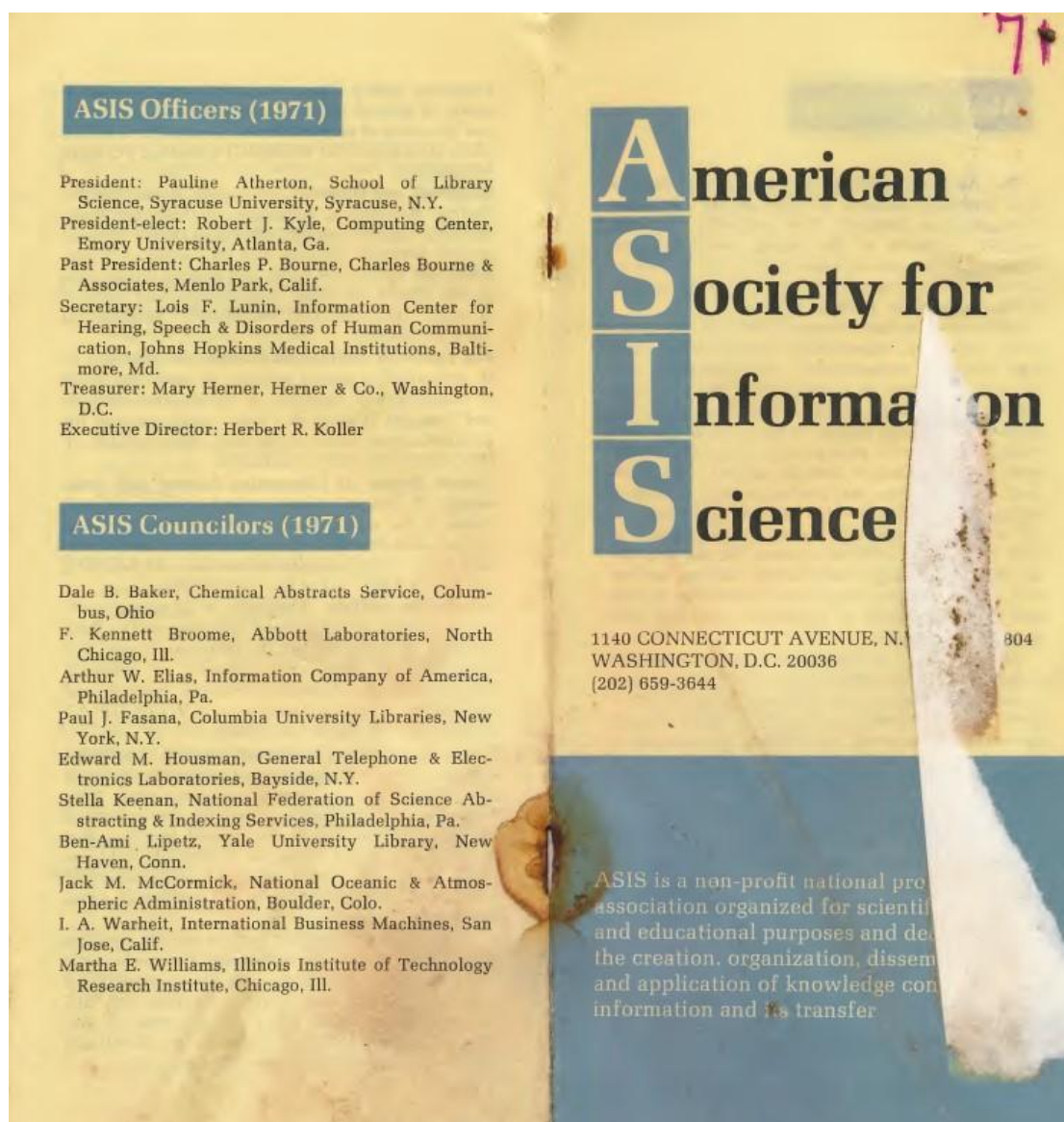

Giáo Sư Atherton và tôi - Hè 1972 – Hai người còn lại: cô Kalpana Dasgupta, sinh viên Ấn Độ cùng học Bà Atherton với tôi, và anh Nguyễn Hữu Trí, Trung Úy, Trường Võ Bị Đà Lạt

Hình Giáo Sư Atherton chụp vào năm 2011

Tại thời điểm tháng 9-1971, Giáo sư Atherton đã là một tên tuổi lớn trong ngành thư viện học và thông tin học của Hoa Kỳ. Bà đã là Chủ Tịch (President) của Hội Thông Tin Học của Hoa Kỳ (American Society for Information Science = ASIS), nhiệm kỳ 1971, như trong tám ảnh ngay bên dưới đây đã ghi rõ:

Danh sách Ban Chấp Hành Hội Thông Tin Học Hoa Kỳ (ASIS) Nhiệm kỳ 1971

Vì là giáo sư hướng dẫn của tôi, Giáo Sư Atherton đã được Giáo Sư Khoa Trường cho xem hồ sơ cá nhân của tôi do USAID gửi đến cho trường, trong đó có ghi rõ nhiệm vụ của tôi là, sau khi tốt nghiệp về nước, sẽ thiết lập Ban Thư Viện Học đầu tiên của Việt Nam Cộng Hòa (VNCH) tại Trường Đại Học Sư Phạm Sài Gòn (ĐHSPSG), và sẽ là Giáo Sư Trưởng Ban đầu tiên. (Về sau, mọi việc đã không diễn ra như dự tính, mà tôi lại thành lập Ban Thư Viện Học đó tại Đại Học Vạn Hạnh.^[3]) Sau khi biết rõ công việc tương lai của tôi, Bà hỏi tôi thích giảng dạy bộ môn nào và tôi cho bà biết ngay là tôi thích dạy bộ môn Biên Mục (Cataloging) là ngành chuyên môn chính của Bà.

Sau khi theo dõi thành tích học tập rất khả quan của tôi trong suốt năm học đầu tiên của tôi tại trường (1971-1972) gồm 3 khóa, Khóa Mùa Thu 1971 (Fall 1971

Semester), Khóa Mùa Xuân 1972 (Spring 1972 Semester), và Khóa Hè 1972 (Summer 1972 Session), với 3 giáo trình đạt điểm B và 4 giáo trình đạt điểm A, Giáo Sư Atherton quyết định can thiệp với Giáo Sư Khoa Trường để tôi được ghi danh và theo học Giáo Trình LSC 998, Readings and Research in Library Science, do chính Bà giảng dạy và chỉ dành cho các sinh viên đang chuẩn bị trình luận án tiến sĩ.

Cũng như tất cả các trường đại học khác của Hoa Kỳ trong thập niên 1970, Đại Học Syracuse đã áp dụng hệ thống danh số các giáo trình như sau:

- Bậc Cử Nhân (Bachelor):
 - o Năm thứ nhất: các giáo trình mang danh số hàng 100
 - o Năm thứ hai: các giáo trình mang danh số hàng 200
 - o Năm thứ ba: các giáo trình mang danh số hàng 300
 - o Năm thứ tư: các giáo trình mang danh số hàng 400
- Bậc Cao Học (Master):
 - o Năm đầu tiên: các giáo trình mang danh số hàng 500
 - o Năm thứ nhì: các giáo trình mang danh số hàng 600
- Bậc Tiến Sĩ (Ph.D.):
 - o Năm đầu tiên: các giáo trình mang danh số hàng 700
 - o Năm thứ nhì: các giáo trình mang danh số hàng 800
 - o Năm thứ ba: các giáo trình mang danh số hàng 900

Dựa trên bảng cấp số này, rõ ràng Giáo Trình LSC 998 là một giáo trình thuộc chương trình học của năm cuối cùng đào tạo cấp Tiến Sĩ. Tại thời điểm đó tôi chưa hoàn tất chương trình Cao Học nên, trên lý thuyết, tôi **không có quyền** ghi danh theo học Giáo Trình LSC 998 này. Vì vậy chính Giáo Sư Atherton phải can thiệp và được Giáo Sư Khoa Trường đồng thuận tôi mới được ghi danh và theo học giáo trình cao cấp đó. Ngoài tôi còn có một nữ sinh viên người Ấn Độ, chính là cô Kalpana Dasgupta, cũng được đặc cách theo học giáo trình này

Tôi vẫn còn nhớ rất rõ là, kể cả tôi và cô Kalpana Dasgupta, chỉ có 5 sinh viên theo học Giáo Trình LSC 998. Ba người kia đều là sinh viên cấp Tiến Sĩ. Về sau, cô Kalpana Dasgupta trở thành Thư Viện Trưởng của Thư Viện Quốc Gia của Ấn Độ, tại Thành phố Kolkata (trước kia mang tên là Calcutta) trong suốt 12 năm, và cô cũng là vị Nữ Chủ Tịch đầu tiên của Hội Thư Viện Ấn Độ, nhiệm kỳ 2000-2002, như trong bài báo **READ India** sau đây đã ghi rõ:

Ms. Kalpana Dasgupta

Trustee

She has led some of the largest libraries in India and also served as Head of the National Library of India for 12 years. She was the Director of the Central Secretariat Library of the Ministry of Culture, Government of India, and has served as Director of the Delhi Public Library. She served as the first woman President of the Indian Library Association (ILA) from 2000-2002.

She has a Post Graduate degree in Political Science from Patna University, India and Master of Science in Library Science from Syracuse University, USA. She is associated with READ India from its inception.

Trong thời gian theo học Giáo Trình LSC 998 này, chúng tôi phải đọc rất nhiều sách và mỗi người phải chọn một đề tài để nghiên cứu và thuyết trình lại cho nhóm. Đề tài của tôi là những công trình nghiên cứu về Thư Viện Học của Giáo Sư Tiến Sĩ Shiyali Raramrita Ranganathan (1892-1972) của Ấn Độ ^[4] (trong đó nổi tiếng nhất là tác phẩm ***The Five Laws of Library Science***, xuất bản năm 1931), đặc biệt chú trọng đến Phương Pháp Phân Loại nổi tiếng Colon Classification ^[5] của Ông. Phần thuyết trình của tôi được Giáo Sư Atherton đánh giá rất tốt và vì vậy Bà đã chỉ định tôi đọc điều văn khi Trường Thư Viện của Đại Học Syracuse tổ chức Lễ Tưởng Niệm Tiến Sĩ Ranganathan sau khi ông qua đời vào ngày 27-9-1972.

Bỏ Qua Cơ Hội Học Tiến Sĩ Thư Viện Học

Sau khi dự Lễ Cấp Phát Văn Bằng (Commencement Ceremony ^[6]) mà Trường Đại Học Syracuse cử hành rất trọng thể hàng năm cho sinh viên tốt nghiệp (trong trường hợp cá nhân tôi là tiếp nhận Văn Bằng Cao Học về Thư Viện Học – Master of Library Science = MLS), vào khoảng hơn 10 giờ sáng một ngày cuối tháng 5-1973, trong lúc đang thu xếp hành lý chuẩn bị lên đường về Việt Nam, tôi nhận được điện thoại của Giáo Sư Atherton gọi tôi đến văn phòng của Bà. Đến nơi tôi vô cùng ngạc nhiên khi được Bà khuyên nên đình lại chuyện về nước, và ở lại học Tiến Sĩ với Bà đồng thời làm phụ tá cho Bà trong việc giảng dạy Giáo Trình LSC 503, Bà dạy phần lý thuyết và tôi sẽ lo về phần thực hành. Tôi cảm ơn Bà rất nhiều nhưng từ chối không nhận với lý do là Cơ quan USAID và cả Chính phủ VNCH đều có chính sách cho phép các ứng viên nhận học bổng du học chỉ được học một văn bằng mà thôi. Bà cười và nói: **“Thế ời, chuyện đó em đừng lo, cứ để cho tôi lo.”** Nhận thấy nói chuyện lý lẽ với Bà là không xong rồi, tôi chuyển sang nói chuyện tình cảm với Bà, mong Bà có thể dễ thông cảm và chấp nhận hơn. Tôi thưa với Bà là đã xa nhà gần hai năm rồi, tôi rất nhớ gia đình, vợ con nên chỉ muốn về nước mà thôi. Tôi lại xin hứa với Bà là hai năm sau tôi sẽ trở qua để học tiến sĩ với Bà. Tôi dám hứa với Bà như vậy là vì tôi biết rõ là Bà đã đọc kỹ hồ sơ của tôi và chắc chắn Bà đã biết rõ là trong hợp đồng ký kết giữa Cơ Quan USAID và Trường ĐHSPSG trước khi tôi đi Mỹ, đã có một điều khoản ghi rõ là sau khi tốt nghiệp Master về nước làm việc thì hai năm sau tôi sẽ được USAID cấp học bổng để trở qua Mỹ học Ph.D. Lần này thì, đúng như tôi đã dự đoán, Bà đồng ý để tôi về nước và hẹn sẽ gặp lại tôi hai năm sau. Trên đường trở về nhà sau cuộc nói chuyện đó với Giáo Sư Atherton, tôi suy nghĩ và nghiệm ra tại sao Bà đã vận động cho tôi được ghi danh và theo học Giáo Trình LSC 998: đó là vì Bà đã có ý định giúp tôi có cơ hội được học lên Tiến sĩ từ trước rồi, ngay cả trước khi tôi tốt nghiệp với Bằng Cao Học. Tiếc thay, chuyện trở lại Hoa Kỳ vào năm 1975 để học tiếp lên bậc Tiến sĩ về Thư Viện Học đã **không bao giờ xảy ra vì biến cố ngày 30-4-1975**. Tôi thật sự đã bỏ qua một cơ hội quý báu để có thể trở thành vị Tiến Sĩ Thư Viện Học đầu tiên của VNCH vào tháng 5-1973.

Thay Lời Kết

Hơn tám năm sau, tháng 9-1981, tôi đã trở lại Bắc Mỹ, nhưng là ở Canada vì do Anh Tư tôi bảo lãnh, tại Thành phố Montréal, thuộc tỉnh bang Québec, chứ không phải ở Hoa Kỳ. Tuy Canada cũng có một số trường đại học có chương trình đào tạo tiến sĩ ngành thư viện, nhưng tôi làm gì có phương tiện tài chánh để theo học và còn phải lo tìm công việc làm để nuôi sống gia đình vợ con. Hơn nữa, tôi cũng đã trên 40 tuổi rồi. Và rồi ngày tháng trôi qua, chẳng mấy chốc tôi đã đến tuổi phải nghỉ hưu. Việc trải nghiệm của bản thân trong câu chuyện này đã cho tôi thấy rõ cái chân lý mà ông bà mình ngày xưa đã tin tưởng và thường truyền dạy cho con cháu: **“Cơ Hội Chỉ Đến Một Lần.”**

GHI CHÚ:

1. Lâm Vĩnh-Thế. **Nhớ lại ba tuần lễ tại East-West Center, Hawaii, Tháng 8-1971**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: <https://petruskyaus.net/nho-lai-ba-tuan-le-tai-east-west-center-hawaii-thang-8-1971-lam-vinh-the/>
2. Lâm Vĩnh-Thế. **Tình nghĩa thầy trò Mỹ-Việt**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: <https://petruskyaus.net/tinh-nghia-thay-tro-my-viet-lam-vinh-the/>
3. Lâm Vĩnh-Thế. **Duyên nợ của tôi với Đại Học Vạn Hạnh**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: <https://petruskyaus.net/duyen-no-cua-toi-voi-dai-hoc-van-hanh-lam-vinh-the/>
4. **S.R. Ranganathan**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: [S. R. Ranganathan - Wikipedia](#)
5. **Colon Classification**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: [Colon classification - Wikipedia](#)
6. **What is the difference between a Graduation and Commencement Ceremony?**, tài liệu trực tuyến, có thể đọc toàn văn tại địa chỉ Internet sau đây: [Graduation vs. Commencement Ceremony | GraduationSource](#)